

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET LADAN protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 56787/16)

PRESUDA

STRASBOURG

11. svibnja 2023.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Ladan protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Frédéric Krenc, *predsjednik*,

Diana Sârcu,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Viktoriya Maradudina, *vršiteljica dužnosti zamjenika tajnika Odjela*,
nakon vijećanja zatvorenog za javnost 6. travnja 2023.,
donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva protiv Republike Hrvatske podnesenog Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 22. rujna 2016.

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa L. Horvat, odvjetnica iz Zagreba.

3. Vlada Republike Hrvatske („Vlada”) obaviještena je o zahtjevu.

ČINJENICE

4. Podaci podnositelja zahtjeva i informacije koje se odnose na zahtjev navedeni su u priloženoj tablici.

5. Podnositelj zahtjeva prigovorio je prekomjernoj duljini trajanja parničnog postupka. Prigovorio je i neodgovarajućim uvjetima u kojima je bio lišen slobode te nedjelotvornosti domaćih pravnih sredstava dostupnih u tom pogledu.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

6. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da je duljina trajanja parničnog postupka koji je u tijeku i koji je pokrenuo protiv države kako bi ostvario naknadu za neodgovarajuće uvjete u kojima je bio lišen slobode nespojiva sa zahtjevom „razumnog roka”. Pozvao se na članak 6. stavak 1. Konvencije.

7. Razdoblje koje je potrebno uzeti u obzir počelo je 28. rujna 2012. i još nije završilo. Stoga traje više od deset i pol godina na dvije razine nadležnosti.

8. Sud ponavlja da se razumnost duljine trajanja postupka mora ocijeniti u svjetlu okolnosti predmeta i imajući na umu sljedeće kriterije: složenost predmeta, ponašanje podnositelja zahtjeva i nadležnih vlasti, kao i važnost onoga što se za podnositelja zahtjeva dovodi u pitanje u sporu (vidi *Frydlender protiv Francuske* [VV], br. 30979/96, stavak 43., ECHR 2000-VII).

9. U vodećim predmetima *Kirinčić i drugi protiv Hrvatske*, br. 31386/17, 30. srpnja 2020., i *Mirjana Marić protiv Hrvatske*, br. 9849/15, 30. srpnja 2020., Sud je već utvrdio povredu u odnosu na pitanja slična onima u ovom predmetu.

10. Nakon ispitivanja svih dokumenata koji su mu podneseni, Sud nije utvrdio nijednu činjenicu ni tvrdnju koja bi mogla opravdati ukupnu duljinu trajanja postupka na nacionalnoj razini. Konkretno, iako se odgoda od godinu dana i približno devet mjeseci može pripisati podnositelju, imajući u vidu svoju sudsku praksu o ovoj temi, Sud smatra da je u ovom predmetu duljina trajanja postupka ipak bila prekomjerna i da nije ispunila zahtjev „razumnog roka”.

11. Ovaj je prigovor stoga dopušten i ukazuje na postojanje povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

12. Podnositelj zahtjeva prigovorio je i neodgovarajućim uvjetima u kojima je bio lišen slobode. Pozvao se na članak 3. Konvencije.

13. Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva boravio u lošim uvjetima dok je bio lišen slobode. To je bilo i utvrđenje prvostupanjskog suda koji mu je 5. siječnja 2022. dosudio naknadu štete po toj osnovi u navedenom parničnom postupku (vidi stavak 6 ove presude) koji je trenutno u tijeku pred žalbenim sudom.

14. Podaci o lišenju slobode podnositelja navedeni su u priloženoj tablici. Sud upućuje na načela utvrđena u njegovoj sudskoj praksi u vezi s neodgovarajućim uvjetima u kojima borave osobe lišene slobode (vidi, primjerice, *Muršić protiv Hrvatske* [VV], br. 7334/13, stavci 96. – 101., ECHR 2016). Posebice ponavlja da izraziti nedostatak osobnog prostora u zatvorskoj ćeliji ima veliku težinu kao čimbenik koji je potrebno uzeti u obzir u svrhu utvrđivanja jesu li opisani uvjeti u kojima je boravila osoba lišena slobode „ponižavajući” sa stajališta članka 3. i mogu li dovesti do povrede i kad se razmatraju zasebno i sagledani zajedno s drugim nedostacima (vidi gore navedeni predmet *Muršić*, stavci 122. – 141., i *Ananyev i drugi protiv Rusije*, br. 42525/07 i 60800/08, stavci 149. – 159., 10. siječnja 2012.).

15. U vodećim predmetima *Muršić*, gore naveden, stavci 69. – 73. i 91. – 173., i *Ulemek protiv Hrvatske*, br. 21613/16, stavci 71. – 120. i 126. – 146., 31. listopada 2019., Sud je već utvrdio povredu u pogledu pitanja sličnih onima u ovom predmetu.

16. Nakon ispitivanja svih materijala koji su mu dostavljeni Sud ne nalazi nikakvu činjenicu ili tvrdnju koja bi ga mogla uvjeriti da donese drukčiji zaključak o dopuštenosti i osnovanosti ovih prigovora.

17. Konkretno, prigovor Vlade da je ovaj prigovor preuranjen jer je navedeni parnični postupak za naknadu štete (vidi stavke 6. i 13. ove presude) još uvijek u tijeku mora se odbiti. Da bi se smatrala djelotvornima, takva

kompenzacijska pravna sredstva za neodgovarajuće uvjete u kojima borave osobe lišene slobode moraju ispunjavati zahtjev razumnog roka (vidi *Neshkov i drugi protiv Bugarske*, br. 36925/10 i pet drugih zahtjeva, stavak 184., 27. siječnja 2015.). Nadalje, brzina korektivnih mjera može biti relevantna za ocjenu je li neko pravno sredstvo, koje je djelotvorno u načelu, u određenom predmetu bilo djelotvorno i u praksi u smislu članka 35. stavka 1. (vidi, *mutatis mutandis*, *Story i drugi protiv Malte*, br. 56854/13 i dva druga zahtjeva, stavak 82., 29. listopada 2015.) jer prekomjerna duljina trajanja domaćeg postupka može predstavljati posebnu okolnost koja oslobađa podnositelja obveze iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava (vidi, primjerice, *Šorgić protiv Srbije*, br. 34973/06, stavak 55., 3. studenoga 2011.). Imajući u vidu gore navedeno utvrđenje da parnični postupak o kojem je riječ nije ispunio zahtjev „razumnog roka” (vidi stavke 9. – 11.), Sud smatra da se od podnositelja zahtjeva stoga ne može zahtijevati da još čeka konačni ishod tog parničnog postupka.

18. Imajući u vidu svoju sudsku praksu o ovoj problematici, Sud smatra da su u ovom predmetu uvjeti u kojima je podnositelj boravio dok je bio lišen slobode bili neodgovarajući.

19. Ovaj je prigovor stoga dopušten i ukazuje na postojanje povrede članka 3. Konvencije.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE

20. Konačno, podnositelj zahtjeva prigovorio je da su domaća pravna sredstva za neodgovarajuće uvjete u kojima je bio lišen slobode bila nedjelotvorna u njegovu predmetu. Pozvao se na članak 13. Konvencije.

21. Sud primjećuje da je podnositelj zahtjeva 16. kolovoza 2011. iskoristio dostupno preventivno pravno sredstvo i sucu izvršenja prigovorio zbog neodgovarajućih uvjeta u kojima je bio lišen slobode u Zatvoru u Zagrebu (vidi priloženu tablicu). Međutim, sudac izvršenja nikada nije odlučio o njegovu prigovoru, zbog čega je to pravno sredstvo bilo nedjelotvorno (vidi *Longin protiv Hrvatske*, br. 49268/10, stavci 37. – 41., 6. studenoga 2012.).

22. Isto tako, zbog prekomjerne duljine trajanja parničnog postupka u ovom predmetu tužba za naknadu štete, inače djelotvorno pravno sredstvo, bila je nedjelotvorna (vidi stavke 9 – 11 ove presude).

23. Ovaj je prigovor stoga dopušten i ukazuje na postojanje povrede članka 13. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

24. Člankom 41. Konvencije propisano je:

PRESUDA LADAN protiv HRVATSKE

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.“

25. Uzimajući u obzir dokumente u svom posjedu i svoju sudsku praksu (vidi, konkretno, gore navedeni predmet *Muršić*, stavak 181.; gore navedeni predmet *Ulemek*, stavak 162.; gore navedeni predmet *Kirinčić i drugi*, stavci 20. – 28.; i gore navedeni predmet *Mirjana Marić*, stavci 98. – 104.), Sud smatra razumnim dosuditi iznose navedene u priloženoj tablici.

26. Iznos dosuđen na ime troškova i izdataka uključuje troškove i izdatke koji su nastali pred Sudom. Kada je riječ o troškovima nastalima pred domaćim sudovima, Sud primjećuje da će podnositelj zahtjeva imati mogućnost ostvariti naknadu troškova parničnog postupka radi naknade štete koji je u tijeku (vidi stavke 6. i 13. ove presude) na temelju članka 158. Zakona o parničnom postupku nakon što mu država isplati iznose dosuđene ovom presudom. Ta odredba propisuje, *inter alia*, da tužitelji imaju pravo na naknadu troškova ako povuku tužbu odmah nakon što je tuženik udovoljio njihovu zahtjevu, pri čemu se podrazumijeva da je moguće i djelomično povlačenje tužbe.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *presuđuje* da ovaj zahtjev ukazuje na postojanje povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u vezi s prekomjernom duljinom trajanja parničnog postupka
3. *presuđuje* da ovaj zahtjev ukazuje na postojanje povrede članka 3. Konvencije u vezi s neodgovarajućim uvjetima u kojima je osoba lišena slobode;
4. *presuđuje* da ovaj zahtjev ukazuje na postojanje povrede članka 13. Konvencije u vezi s člankom 3. Konvencije;
5. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti iznose navedene u priloženoj tablici;
 - (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda.

PRESUDA LADAN protiv HRVATSKE

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku
11. svibnja 2023. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Viktoriya Maradudina
Vršiteljica dužnosti zamjenika tajnika

Frédéric Krenc
Predsjednik

PRESUDA LADAN protiv HRVATSKE

PRILOG

Zahtjev u kojem su izneseni prigovori na temelju članka 3. Konvencije
(neodgovarajući uvjeti u kojima borave osobe lišene slobode)

Broj zahtjeva Datum podnošenja	Ime podnositelja zahtjeva Godina rođenja	Ime i prebivalište punomoćnice	Ustanova Datum početka i završetka Trajanje	Četvorni metar po zatvoreniku	Posebne pritužbe	Ostali prigovori na temelju dobro utvrđene sudske prakse Suda	Iznos dosuđen na ime naknade nematerijalne štete (u eurima) ¹	Iznos dosuđen na ime troškova i izdataka (u eurima) ²
56787/16 22. 9. 2016.	Boro LADAN 1973.	Lidija Horvat Zagreb	Zatvor u Zagrebu 24. 9. 2007. do 24. 5. 2013. pet godina, osam mjeseci i jedan dan	između 2,79 i 3,25 m ²	nedostatak svježeg zraka, nedostatak ili nedostatno prirodno svjetlo, nedostatak ili nedostatna tjelesna vježba na svježem zraku, nedostatak privatnosti u zahodu, prenapućenost, nedostatak pristupa slobodnim ili obrazovnim aktivnostima ili ograničen pristup takvim aktivnostima	Članak 6. stavak 1. – prekomjerna duljina trajanja parničnog postupka – u tijeku od 28. 9. 2012. na dvije razine nadležnosti Članak 13. – nepostojanje djelotvornog pravnog sredstva u domaćem pravu u odnosu na neodgovarajuće uvjete u kojima borave osobe lišene slobode	16.300,00	250,00

¹ Uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

² Uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524